

Miljöprogrammet 2022-2025 – prioriteringar, inriktning och ambitionsnivå

Detta dokument är en sammanställning av miljömålen i nuvarande miljöprogram (2018-2021) för Vaggeryds kommun. Inför nästa miljöprogram (2022-2025) behöver målen ses över. En del mål är avklarade, en del behöver förnyas och nya mål kan tillkomma. Dokumentet är ett underlag till politiken så att politiken kan komma med synpunkter kring inriktningar, prioriteringar och ambitionsnivå i nästa miljöprogram.

Dokumentet är uppbyggt efter de nationella miljömålen med följande underrubriker för alla nationella miljömål:

Mål för 2018-2021

Här framgår kommunens nuvarande miljömål för 2018-2021.

Nyckelord

Ett antal nyckelord för varje område plockats fram för att tydliggöra vad området handlar om. Vid remissen av dokumentet till partigrupperna är dessa nyckelord som ska prioriteras.

Interna och externa mål

Här finns korta texter om vad som skulle kunna ingå i ett internt eller externt mål. I texten framgår lite kring nuläge och vad nationella mål pekar på.

Kopplingar till det strategiska hållbarhets- och utvecklingsprogrammet

I texten framgår det vilka kopplingar som finns mellan målet i miljöprogrammet och kommunfullmäktiges övergripande mål i det strategiska hållbarhets- och utvecklingsprogrammet.

Kopplingar till andra styrdokument

Här framgår vilka andra styrdokument som berörs av målen i miljöprogrammet. Det kan till exempel vara grönstrukturplanen eller länets klimat- och energistrategi.

Kopplingar till Agenda 2030

Här framgår det vilka Agenda 2030-mål som berörs av de aktuella miljömålen.

Kopplingar till medborgardialoger

Här framgår det vad som inkommit i de medborgardialoger som har förts de senaste åren inom arbete med grönstrukturplanen och översiktsplanen.

Synpunkter från förvaltningarna

Här framgår det vilka synpunkter som förvaltningarna har på nuvarande mål samt hur de vill arbeta vidare och vad de vill fokusera på.

1. Miljömålet Begränsad klimatpåverkan

1.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att öka andelen förnybar energi som produceras och används samt att bli fossilbränslefria
2. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att utsläppen av växthusgaser i Jönköpings län år 2020 ska vara 30% lägre än år 1990. Utsläppen räknas som koldioxidekvivalenter.
3. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att det år 2020 finns solcells- och vindkraftsanläggningar som, tillsammans med el från kraftvärme, gör att Jönköpings län till minst 50% är självförsörjande på el.
4. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att år 2020 är all energi för uppvärmning av bostäder och lokaler fossilbränslefri.
5. Målet är att kommunen ska vara drivande för att en hållbar laddinfrastruktur byggs upp i kommunen.
6. Vi ska till år 2020 ha minskat körsträckan¹ med fossila bränslen med 20 % räknat från 2010. Detta motsvarar 30 600 mil.
7. Vi ska till år 2020 ha minskat energianvändningen för transporter² med 10 % räknat från 2010. Detta motsvarar 88 MWh.
8. Vi ska till år 2020 öka andelen fordon som drivs med förnybara bränslen eller el till 50%.
9. Vi ska till år 2020 öka andelen miljöbilar³ till 75 %.
10. Vi ska till år 2021 öka andelen ursprungsmärkt förnybar el till 100 %.
11. Vi ska bygga ut laddinfrastrukturen för kommunens egna elfordon och för att kunna erbjuda kommunens anställda och besökare laddningsmöjligheter

¹ Personbilar och lätta lastbilar som leasas, hyrs och ägs av kommunkoncernen samt privat bil i tjänsten.

² Personbilar och lätta lastbilar som leasas, hyrs och ägs av kommunkoncernen.

1.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Begränsad klimatpåverkan är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

FÖRNYELSEBAR ENERGI – FÖR UPPVÄRMNING, FÖR PRODUKTION, ELANVÄNDNING

FOSSILBRÄNSLEFRIA

MINSKADE KOLDIOXIDUTSLÄPP

FOSSILFRIA BILAR

MILJÖBILAR

FÖRNYELSEBARA BRÄNSLEN – LADDINFRASTRUKTUR, BIOGAS, VÄTGAS, HVO ETC

Interna mål

(Ambitionsnivå och inriktning behöver tas fram)

De interna målen bör belysa hur vi som kommunkoncern kan bidra till ökad användning och produktion av förnyelsebar energi och minska koldioxidutsläppen. Det kan t ex vara att vi ska använda förnyelsebar energi för uppvärmning och förnyelsebar el i våra verksamheter, producera förnyelsebar energi (vattenkraft, solceller) och minska våra koldioxidutsläpp från våra verksamheter (transporter och fastigheter).

Vår fordonsflotta innehåller fler fossila fordon är för 4 år sedan men utvecklingen går långsamt och vi är inte nära att nå våra interna miljömål.

Inom målområdet begränsad klimatpåverkan kvarstår stora utmaningar både lokalt, nationellt och internationellt. Utsläppen av växthusgaser är ett av våra största klimathot och bör vara ett fokusområde i kommande miljöprogram.

Externa mål

(Ambitionsnivå och inriktning behöver tas fram)

De externa målen bör belysa hur vi som kommun kan stötta våra företagare, invånare och andra aktörer att begränsa sin klimatpåverkan.

Det kan till exempel vara att vi skapar förutsättningar för andra aktörer att skapa förnyelsebar energi (vindkraft) eller skapar förutsättningar för våra företagare och invånare ska kunna tanka olika fossilfria bränslen (laddinfrastruktur till elbilar, vätgas, biogas, HVO etc) i kommunen.

1.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Begränsad klimatpåverkan är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till [god luft- och vattenkvalitet](#), [fungerande atmosfär](#), livskraftiga ekosystem, [klimatsmart energi](#), [god infrastruktur](#), mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för [människors hälsa](#), trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Jönköpings läns Klimat- och energistrategin

(<https://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/tjanster/publikationer/2019/201918-klimat--och-energistrategi-for-jonkopings-lan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 13 - Begränsad klimatpåverkan

Mål 7 - Hållbar energi för alla

Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Kopplingar till medborgardialoger

Vid medborgardialogen som hölls inför arbetet med översiktsplanen framkom synpunkter från Bondstorps delområde att man önskar att det fanns en laddstation för elbilar.

Synpunkter från förvaltningar

VEAB: målet som kopplar till tidigare klimat- och energistrategi (2010-2020) är passerat. Ett nytt mål som kopplar till nu gällande klimat- och energistrategi (2020-2030) behövs. Det är för många mål kring våra fordon (fossilfria fordon, miljöbilar, minskad fossil körsträcka, minskat energianvändning i transporter). Det är bättre att sätta ett tydligare mål kring våra fordon: att vi ska ha en fossilfri fordonsflotta till 2030 (undantaget räddningstjänstens utryckningsfordon och hjullastare etc). Det blir tydligare för alla vart vi är på väg och vad vi ska göra. Vaggeryds energi är i stort sett klar med utbyggnaden av laddinfrastrukturen för kommunkoncernens elbilar och arbetsplatser och ett utarbetat koncept finns. Fokus nu är att sätta upp publik laddinfrastruktur på strategiska platser där det bedöms lönsamt och efterfrågan finns.

Barn- och utbildningsförvaltningen: Bun har ett stort antal kilometer som körs med privat bil i tjänsten och vill att det finns kvar ett mål kring att minska körsträckan med privat bil i tjänsten för att få fler att välja digitala möten eller förvaltningens elbilar. Bun anser att det bör vara med ett mål om andel fossilfria fordon och miljöbilar till 2025.

Socialförvaltningen: förvaltningen anser att vi fortsatt ska ha ett mål om att minska körsträckan i kommande miljöprogram. Angående kommunens fordonssflotta så ser socialförvaltningen hellre att det finns ett mål om att ha 100 % miljöbilar till 2025 än att ha mål om fossilfria fordon. I socialförvaltningens verksamhet ser man en sårbarhet i elbilarna (främst vintertid) och vill ha möjlighet att kunna ha t ex laddhybrider.

Miljö- och byggförvaltningen: förvaltningen anser att nästa mål bör fokusera på så stor andel fossilfria fordon som möjligt. Ett medskick från förvaltningen är man i verksamheten behöver resa, t ex för att göra platsbesök eller inspektioner. Fokus kan ligga på att minska körsträckan med fossila bränslen samt minska körsträckan med privat bil i tjänsten. Fokus kan också ligga på resepolicy där det tydligt framgår hur man ska resa.

Tekniska kontoret: Målet om att köpa förnyelsebar el är uppnått sedan några år tillbaka och kan tas bort. Förvaltningen är trygga med att fortsätta att köpa in förnybar el även fortsättningsvis. För andelen personbilar ser förvaltningen att kommunkoncernen bör öka andelen fossilfria bilar. Angående tyngre fordon bör målformuleringen ses över så att det stämmer överens med vilket utbud som finns på marknaden. En omställning till fossilfria fordon kräver också att ekonomiska medel tillsätts.

Kultur- och fritidsförvaltningen: Målet om att minska körsträckan är bra och bör kvarstå i någon form. Förvaltningen behöver utföra resor för att besöka olika verksamheter men fokus kan vara att minska körsträckan med privat bil i tjänsten samt att se över möjligheten till digitala möten, t ex vid konferenser och möten med kollegor. Gällande målet om fossilfria fordon och miljöbilar så har förvaltningen i dagsläget en minibuss som inte är miljöbil eller fossilfri. Det är svårt att hitta miljövänliga alternativ i dagsläget. Ett nytt mål bör beakta utbudet av fordon.

VSBö: Angående målet om andelen fossilfria fordon och miljöbilar är det svårt att ställa om då det är mycket dyrare med nya elbilar än andra begagnade bilar. Det saknas i dagsläget begagnade elbilar på marknaden. VSBö kör relativt korta körsträckor så miljöpåverkan blir inte så stor. Målet behöver fokusera på körda sträckor med fossila bränslen och fossilfria bränslen, inte enbart andelen fordon. Angående målet om ursprungsmärkt förnybar el så har VSBö uppnått detta mål sedan många år tillbaka. Målet kan tas bort då bolaget känner sig trygga med att fortsätta att välja grön el.

2. Miljömålet God bebyggd miljö

2.1 Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att minska energianvändningen och öka andelen hållbart resande.
2. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att energianvändningen i Jönköpings län år 2020 ska vara 30% effektivare än år 2008 och vara högst 11 000 GWh.
3. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att år 2020 har nästan alla tätorter utbyggd fjärrvärme eller närvärme med enbart förnybar energi.
4. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att andelen kollektivtrafik eller cykel ökat med 20% till år 2020 räknat från år 2002.
5. Vi ska till år 2020 energieffektivisera och minska energianvändningen i byggnader med 20%. Detta motsvarar 5 522 MWh. 2010 är basår.
6. Målet är att vi ska uppföra solceller på i princip all egen nybyggnation. Vid allnybyggnation ska en solcellskalkyl upprättas och om återbetalningstiden är max 15 år ska solceller sättas upp.
7. Vi ska ställa energi- och miljökrav vid alla egna nybyggnationer.
8. Vi ska konvertera alla fastigheter som förvärvas till fossilbränslefri värmekälla.
9. Vi ska utveckla och främja cykeltrafiken i kommunen.
10. Vi ska anlägga minst en gång- och cykelvägsträcka per år.
11. Kommunen ska sträva efter att minimera elanvändningen för uppvärmning av fastigheter till förmån för fjärrvärme

2.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området God bebyggd miljö är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

MINSKA ENERGIANVÄNDNINGEN (BYGGNADER, FORDON)

ENERGIEFFEKTIVITET (BYGGNADER, FORDON)

FÖRNYELSEBAR ENERGI (FJÄRRVÄRME, NÄRVÄRME, SOLCELLER, VINDKRAFT ETC)

HÅLLBARA TJÄNSTERESOR (KOLLEKTIVTRAFIK, CYKEL, GÅNG)

HÅLLBAR ARBETSPENDLING

CYKEL OCH KOLLEKTIVTRAFIK (INVÅNARPERSPEKTIVET)

KLIMATANPASSNING I SAMHÄLLET (VARMARE, TORRARE BLÖTARE)

SKYFALLSTPLIGA TÄTORTER

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De interna målen bör belysa hur vi som kommunkoncern kan bidra till att minska energianvändningen och bli mer energieffektiva i våra egna fastigheter. Kommunkoncernen kan också fokusera på att använda och producera förnyelsebar energi (t ex fjärrvärme, vattenkraft och solenergi). Målområdet handlar även om hur vi som kommunkoncern kan göra hållbara resor i tjänsten samt påverka våra anställda till en hållbar arbetspendling.

Inom energiproduktionen och energieffektiviteten kvarstår mycket arbete att göra internt i kommunkoncernen och bör vara ett fokusområde i kommande miljöprogram. Under 2020 har vi på grund av pandemin tvingats till att ha fler distansmöten vilket gjort att antalet tjänsteresor och arbetspendlingen har minskat. Under kommande 4 år behöver vi hitta en ny nivå för hållbart resande.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De externa målen bör fokusera på hur vi som kommun kan påverka våra invånare, företagare och andra aktörer att välja att göra hållbara resor samt skapa förutsättningar till att fler minskar energianvändningen och väljer förnyelsebar energi.

Det kan till exempel vara att våra energi- och klimatrådgivare arbetar aktivt med energifrågan mot våra medborgare eller att vi styr valet av energikälla vid exploateringar. Genom att ha attraktiva och sammanhängande cykel- och gångvägar med bra belysning och möjlighet till säker låsning vid olika målpunkter (skola, föreningslokaler och arbetsplatser) så skapar vi förutsättningar för fler att cykla.

Att arbeta med säkra och tillgängliga cykelvägar och att få fler att cykla bör vara ett fokusområde i kommande miljöprogram.

2.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet God bebyggd miljö är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, fungerande atmosfär, livskraftiga ekosystem, **klimateffektiv energi, god infrastruktur**, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för **människors hälsa, trygghet** och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Jönköpings läns Klimat- och energistrategin

(<https://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/tjanster/publikationer/2019/201918-klimat--och-energistrategi-for-jonkopings-lan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 13 - Begränsad klimatpåverkan

Mål 7 - Hållbar energi för alla

Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 11- Hållbara städer och samhällen

Kopplingar till medborgardialogerna

Vid medborgardialogen inför arbetet med översiktsplanen framkom i Åkers delområde att man vill utveckla cykeltrafiken med cykelvägar mellan Åker och Skillingaryd, samt Hillerstorp och Skillingaryd. Önskemål inkom även om en säker busshållplats med blå belysning.

Från Bondstorps delområde framkom synpunkter på bristande trafiksäkerhet (belysning saknas, farthinder saknas) vilket kan vara ett hinder för att öka gång- och cykeltrafiken inom Bondstorp samhälle. En cykelväg utmed Månsarpsvägen önskas.

Från Byarums delområde inkom synpunkter på att det behövs belysning på cykelvägen mellan Byarum och Vaggeryd. Det är en anledning till att fler inte cyklar.

I Svenarums delområde påpekar man bristen på cykelvägar och kollektivtrafik, vilket blir en orsak till att det är svårt att göra hållbara resor. Cykelvägar mellan Svenarum och Hok, Svenarum och Vaggeryd, cykelväg på ledningsgatan samt cykelväg till Bäck önskas.

I Hoks delområde lyfter man frågan om ökad tillgång till kollektivtrafik samt olika trafiksäkerhetsfrågor. Vid dialogen framkom önskemål om cykelväg mellan Hooks herrgård och samhället, cykelväg mellan samhället och idrottsplatsen, bättre belysning på cykelvägen till Vaggeryd samt önskemål om cykelväg mellan Hok och Svenarums.

I Klevshults delområde lyfte man frågan om att det är viktigt att få behålla kollektivtrafiken. Det är också otryggt att cykla på gamla E4:an mellan klevshult och Vaggeryd.

I Tofteryds delområde framkom synpunkter på att bygga cykelväg mellan Skillingaryd och Tofteryd samt mellan Tallnäs och Starkeryd. Det framkom även synpunkter på trafiksäkerheten kring skolan.

I Skillingaryds delområde framkom synpunkter på att kommunen ska bygga fler miljösmarta bostäder. I Skillingaryd diskuterades trafiksäkerhet samt att på sikt bygga ihop Vaggeryd och Skillingaryd och att då utveckla stadsbussar mellan orterna. Cykelväg ut till llnesjöns badplats lyftes fram som önskemål.

I Vaggeryds delområde framkom synpunkter på trafiksäkerheten för gångare och cyklister mellan kvarteret Tor och centrum.

Synpunkter från förvaltningar

VEAB: mål om att välja fjärrvärme som energislag bör kvarstå och arbetas mer med i kommande miljöprogram. Det är viktigt att få med ett tydligt mål om energieffektivisering i kommunkoncernens egna fastigheter.

Tekniska kontoret: målet kring att vi ska utveckla och främja cykeltrafiken i kommunen är ett bra mål som bör kvarstå. Här finns mycket arbete att utföra för att få fler att cykla i kommunen. Förutom att anlägga fler cykelvägar kan det handla om belysning på cykelvägar, snöröjning och sandning av cykelvägar och säkra cykelställ på strategiska platser (arbetsplatser, skolor, idrottsplatser). Att få till en beteendeförändring kring cykling är en fråga som fler förvaltningar behöver samarbeta kring. Att arbeta med att få fler att cykla bidrar även till en förbättrad folkhälsa.

Målet kring energieffektivisering bör vara att vi ska minska energianvändningen totalt i kommunkoncernen och se det som en helhet. Förvaltningen anser att målet ska vara att vi ska minska (ingen procentsats behöver anges) energianvändningen trots att vi växer i snabb takt. För att nå målet kan ekonomiska medel behöva avsättas för att arbeta med t ex energieffektiviseringar.

Målet om solceller är bra och kan kvarstå. Kostnaden för solcellsanläggningar vid nybyggnation behöver tydliggöras. Under de senaste 4 åren har miljö- och energikrav ställts vid nybyggnationer som uppfyller lagstiftningen. Ska ytterligare miljö- och energikrav ställas kommer det krävas både kompetensutveckling samt ekonomiska medel för ökad administration och ökade kostnader vid byggnationen. Förvaltningen anser inte att detta är ett mål att prioritera i kommande miljöprogram.

Angående målet om att minimera elanvändningen ör uppvärmning till förmån för fjärrvärme så är i grunden bra men fungerar inte på alla platser (t ex där fjärrvärme inte finns framme). Målet bör istället fokusera på fossilfri uppvärmning där fjärrvärme, värmepumpar eller solceller kan ingå.

VSBo: angående målet att energieffektivisera och minska energianvändningen behöver det målet relatera till att kommunen växer och att det byggs nytt. Ett sätt är att mäta energianvändningen per m² (BOA eller LOA). Målen kring energi bör fokusera på användandet av och produktionen av förnyelsebar energi (t ex solceller) samt att återanvända energi (minska utläckage). Målet om solceller är bra och bör kvarstå. Angående målet om att ställa miljö- och energikrav vid nybyggnationer så ställs idag krav som uppfyller lagstiftningen samt ibland ytterligare krav. VSBo tar s k gröna lån för sina nybyggnationer där visst miljöperspektiv tas.

Att ställa ytterligare miljö- och energikrav kräver mer administration och kompetens. VSBo är nöjda på den nivån som är i dagsläget och målet kan utgå.

Kommunledningskontoret: ett förslag är att lyfta hela resan perspektivet som ett externt mål i miljöprogrammet där det ska vara möjligt att ta sig dörren till dörren på ett hållbart sätt. Det kan handla om säkra cykelparkeringar vid arbetsplatser, skolor och tågstationer eller pendelparkeringar för att möjliggöra fortsatta resor med kollektivtrafiken.

3. Miljömålet Bara naturlig försurning

3.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att förbättra vattenkemisk och biologisk status i sjöar och vattendrag så att de inte är påverkade av försurningen.
2. Målet är att antalet försurningspåverkade sjöar och vattendrag ska minska.
3. Målet är ett pH på lika med eller över 6,0⁴ och alkalinitet på minst 0,1 mmol/liter.

3.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Bara naturlig försurning är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

VATTENKEMISK OCH BIOLOGISK VATTENSTATUS

MINSKAT ANTAL FÖRSURADE SJÖAR

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Kommunen genomför årligen kalkning av försurade sjöar och vattendrag. Kostnaden för kalkningen finansieras till 85 % av statsbidrag. Målet är att antal försurningspåverkade sjöar och vattendrag ska minska vilket det också har gjort stadigt sedan kalkningen började.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Inga externa mål inom detta område.

3.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Bara naturlig försurning är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till **god luft- och vattenkvalitet**, fungerande atmosfär, **livskraftiga ekosystem**, klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Grönstrukturplanen (<https://www.vaggeryd.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsutveckling-och-planering/gronstrukturplan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

Miljö- och byggförvaltningen: målet kring att vi ska förbättra den vattenkemiska och biologisk statusen i sjöar och vattendrag så att försurningen minskar samt att antalet försurningspåverkade sjöar och vattendrag ska minska är bra och kan stå kvar. Målet om pH-värde och alkalinitet är mer mätvärden än mål och kan utgå som mål men vara en indikator att följa upp.

4. Miljömålet Ingen övergödning

4.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att minimera utsläppen av övergödande ämnen.
2. Vi ska som ett genomsnitt inventera 20 enskilda avlopp per år (egeniniterade inventeringar).
3. Utsläppen från reningsverket i Skillingaryd ska i utsläppspunkten i ledningen till våtmarken (punkt B) inte överstiga följande riktvärden:
 - N_{tot} 15 mg/l
 - P_{tot} 0,8 mg/l
 - BOD_7 10 mg/l

4.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Ingen övergödning är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

MINSKA UTSLÄPP AV ÖVERGÖDANDE ÄMNER

MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNINGENS TILLSYNSARBETE

Interna mål/Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De interna målen bör handla om att vi som kommunkoncern minimerar utsläppen av övergödande ämnen från våra egna verksamheter (reningsverken). De senaste årens mätningar visar att vi ligger långt under de nivåer som finns i reningsverkets miljötillstånd. Som kommunkoncern bedriver vi också tillsynsverksamhet på verksamheter eller fastighetsägare som bidrar till övergödningen. Tillsyn av enskilda avlopp har de senaste åren varit i fas med målet.

4.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Ingen övergödning är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till [god luft- och vattenkvalitet](#), fungerande atmosfär, [livskraftiga ekosystem](#), klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

-

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Mål 6 - Rent vatten och sanitet

Kopplingar till medborgardialoger

Vid medborgardialogen som hölls inför arbetet med översiktsplanen framkom synpunkter från Tofteryds delområde att man önskar att det fanns kommunalt VA i Tofteryd.

Synpunkter från förvaltningar

Miljö- och byggförvaltningen: de senaste åren har över 100 enskilda avlopp inventerats så siffran med 20 avlopp per år känns inte aktuell. Målet är mer formulerat som en åtgärd. Ett förslag är att ett nytt mål kopplar till övergödning och vad som anges i vattendirektivet och att inventeringen av enskilda avlopp blir en åtgärd eller sätt att arbeta mot målet.

Tekniska kontoret: Det övergripande målet om att vi ska minimera utsläppen av övergödande ämnen är bra och bör kvarstå. Angående målet om utsläpp från reningsverket så är det målet taget ur det miljötillstånd från länsstyrelsen som finns för reningsverket i Skillingaryd och är ett krav man har på verksamheten och inte ett egentligt miljömål. Miljömålet tillför ingenting ytterligare till miljöarbetet eller för att minska övergödningen och kan strykas.

5. Miljömålet Levande sjöar och vattendrag

5.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att förbättra statusen så att alla sjöar och vattendrag har god vattenstatus.
2. Målet är att stärka den biologiska mångfalden och blå infrastrukturen i kommunen
3. Vi ska genomföra åtgärderna i vattenförvaltningens åtgärdsprogram.

5.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Levande sjöar och vattendrag är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

GOD STATUS I VATTENDRAGEN

BIOLOGISK MÅNGFALD OCH BLÅ INFRASTRUKTUR

Interna mål/ Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De interna målen bör handla om att vi som kommunkoncern ska bidra till att förbättra statusen i kommunens sjöar och vattendrag. Den ekologiska statusen i våra vattendrag varierar från god, måttlig och otillfredsställande. Gällande den kemiska statusen varierar i våra sjöar och vattendrag har några sjöar tilldelats god status och resterande är ej bedömda p g a att data saknas.

Kommunkoncernen kan bidra till en ökad biologisk mångfald och blå infrastruktur i våra sjöar och vattendrag. Det kan till exempel göras genom olika naturvårdsprojekt som ”Vattennära mötesplatser Lagan” eller ”Bekämpning av sjögull” som pågår just nu.

Att arbeta med vattendragens ekologiska och kemiska status bör vara ett mål som prioriteras i kommande miljöprogram.

5.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Levande sjöar och vattendrag är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till [god luft- och vattenkvalitet](#), fungerande atmosfär, livskraftiga ekosystem, klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Grönstrukturplanen (<https://www.vaggeryd.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsutveckling-och-planering/gronstrukturplan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Mål 6 - Rent vatten och sanitet

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

Tekniska kontoret: Målen är bra och bör kvarstå.

Miljö- och byggförvaltningen: Målen är bra och bör kvarstå.

6. Miljömålet Grundvatten av god kvalitet

6.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att förbättra statusen och skydda vattenkvaliteten, enligt vattendirektivet, så att alla grundvattenförekomster har god vattenstatus.
2. Målet är att säkerställa en långsiktig och säker dricksvattenförsörjning i kommunen.
3. Vi ska verka för att alla allmänna vattentäkter ska ha vattenskyddsområden.

6.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Grundvatten av god kvalitet är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

GOD STATUS I GRUNDVATTENFÖREKOMSTER

LÅNGSIKTIG OCH SÄKER DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Interna mål/Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De interna målen bör handla om att kommunkoncernen ska säkerställa att det är god status i våra grundvattenförekomster och att vi ska ha en långsiktig och säker dricksvattenförsörjning. Alla grundvattenförekomster i kommunen har god status i dagsläget och det är viktigt för den hållbara samhällsplaneringen att vi har en långsiktig och säker dricksvattenförsörjning, särskilt då vi är inne i en tillväxtfas med många etableringar.

6.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Grundvatten av god kvalitet är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggerys kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till **god luft- och vattenkvalitet**, fungerande atmosfär, livskraftiga ekosystem, klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

VA-planen

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 6 - Rent vatten och sanitet

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

Miljö- och byggförvaltningen: Målet är bra. Förvaltningens medskick är att det i nästa miljöprogram bör fokuseras på vattenfrågor generellt och specifikt kring att få en förvaltningsövergripande samsyn i frågan om nya VA-områden.

Tekniska kontoret: Målet om att vi ska skydda vattenkvalitén och ha förbättra statusen på vattenförekomsterna är bra. Målet om att ha en långsiktig och säker dricksvattenförsörjning är bra och bör kvarstå. Målet är viktigt för att få till en hållbar samhällsplanering. Målet om att vi ska verka för att alla allmänna vattentäkter ska ha vattenskyddsområde hör samman med målet om att förbättra statusen och skydda vattenkvalitén. Målet kan strykas och istället formuleras som en åtgärd för att nå målet om god vattenkvalité. Förvaltningen anser att fokus de kommande åren bör vara att ta fram en förvaltningsövergripande VA-plan (KLK, tekniska och miljö- och bygg).

7. Miljömålet Frisk luft

7.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

1. Målet är en bra luftkvalitet så att människors hälsa och miljön inte skadas.
2. Vi ska ha en systematisk och återkommande kontroll av miljökvalitetsnormerna och miljökvalitetsmålen för luft.⁵

7.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Begränsad klimatpåverkan är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

GOD LUFTKVALITÉ

Interna/Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Målen inom området bör handla om att kommunkoncernen ska bidra till att vi har en bra luftkvalitet i kommunen så att människors hälsa och miljön inte skadas. Kommunen gör bland annat systematiska och återkommande kontroller av miljökvalitetsnormerna och miljökvalitetsmålen för luft. De senaste årens mätningar visar att vi ligger under gränsvärdena för miljökvalitetsnormerna för luft.

7.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Frisk luft är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till **god luft- och vattenkvalitet**, fungerande atmosfär, livskraftiga ekosystem, klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd. Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

-

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

Miljö- och byggförvaltningen: målen om luftkvalité är bra och kan kvarstå.

8. Miljömålet Giffri miljö

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.

8.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att begränsa påverkan på människors hälsa och miljön.
2. Målet är att minska förekomsten av miljögifter i barns vardag.
3. Målet är att sträva efter att andelen ekologisk mat i kostorganisationens livsmedelsbudget ska öka.
4. Vi ska ersätta de farligaste kemikalierna med mer miljöanpassade alternativ.
5. Vi ska ställa kemikaliekraV vid upphandling där så är möjligt
6. Kommunen ska sträva efter att servera närproducerad mat och servera råvaror utifrån säsong

8.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Giffri miljö är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

EKOLOGISK OCH NÄRPRODUCERAD MAT I SÄSONG

ERSÄTTA FARLIGA KEMIKALIER MED MILJÖVÄNLIGA ALTERNATIV

KEMIKALIEKRAV VID UPPHANDLING

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Nuvarande mål är formulerade som en strävan att öka andelen ekologisk och närproducerad mat. Andelen ekologisk mat har under de senaste åren legat på 27 % för kommunens båda kostenheter.

Kommunkoncernen har påbörjat en kartläggning och riskbedömning av kemikalier i våra verksamheter men att ersätta produkter med mer miljövänliga alternativ har inte påbörjats i större utsträckning. Ett bra arbete pågår också kring inventering och riskbedömning av kemikalier men där vi behöver fortsätta att fokusera på att byta ut farliga kemikalier under kommande 4-årsperiod.

Vid upphandlingar ställs olika miljö- och hållbarhetskrav.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Kommunen kan bidra med kunskap om kemikalier och kemikaliers påverkan på människors hälsa och miljön. Kommunen bedriver även tillsyn där kemikalier är ett tillsynsområde.

8.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Giftfri miljö är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till [god luft- och vattenkvalitet](#), fungerande atmosfär, [livskraftiga ekosystem](#), klimatsmart energi, god infrastruktur, [mat](#) och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

-

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

Barn- och utbildningsförvaltningen: Kostenheten vill fortsätta att arbeta med ekologiskt, närproducerat och mat i säsong. Socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningens kostenheter har föreslagit ett mål om att 34 % av råvarukostnaden ska vara ekologiska inköp till år 2025.

Förvaltningen vill att det fortsatt finns mål om att arbeta med att minska kemikalier i barns vardag, bland annat kvarstår det arbete att göra inom projektet kemikalieklok förskola. Under kommande 4 år behöver även skolan involveras i arbetet med att minska kemikalier i skolmiljöer, både bland lekmaterial och andra kemikalier.

Socialförvaltningen: förvaltningen vill fortsätta att arbeta med ekologisk, närproducerad mat i säsong. Socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningens kostenheter har föreslagit ett mål om att 34 % av råvarukostnaden ska vara ekologiska inköp till år 2025. Ett medskick är dock att det kostar mer att handla ekologiskt och närproducerat vilket kan behöva beaktas i budgeten. Målet om att fasa ut farliga kemikalier till mer miljövänliga alternativ bör kvarstå då det är mycket arbete kvar att göra.

Tekniska kontoret: Det finns arbete kvar att utföra inom området farliga kemikalier och målet bör kvarstå.

Kultur- och fritidsförvaltningen: Det finns arbete kvar att göra kring att ersätta farliga kemikalier och målet bör kvarstå. Förvaltningen ser att de har ett delansvar för målet om att minska gifter i barns vardag och anser att det ska kvarstå.

VSBö: Det finns arbete kvar att utföra inom området farliga kemikalier och målet bör kvarstå.

9. Miljömålet Skyddande ozonskikt

Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

9.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Vi ska säkerställa att kunskapen om ozonskiktet finns i vår verksamhet.

9.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Skyddande ozonskikt är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

KUNSKAP OM OZONSKIKTET

Interna mål/ Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Nationella data visar att uttunnningen av ozonskiktet har avstannat. Utsläpp av lustgaser, fortsatt användning av ozonnedbrytande ämnen samt utsläpp från uttjänta produkter är kvarstående problem som kräver internationellt samarbete för att lösas. Nationellt är det fortsatt viktigt att sortera ut material med ozonnedbrytande ämnen från rivningsavfall.

9.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Skyddande ozonskikt är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, **fungerande atmosfär**, livskraftiga ekosystem, klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för **människors hälsa**, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

-

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

-

10. Miljömålet Säker strålmiljö

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.

10.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att skydda invånarna mot skadliga effekter av solexponering och annan skadlig strålning.
2. Vi ska år 2021 ha tillgång till skugga i offentliga miljöer och på skolgårdar.
3. Målet är att verka för att kommunala solarier ska avvecklas.

10.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Säker strålmiljö är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

SOLEXPONERING OCH SKUGGA

SKADLIG STRÅLNING

GRÖNSKA SOM SKUGGA (KLIMATANPASSNING MOT VÄRMEBÖLJA I SAMHÄLLET)

Interna mål/ Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Ur ett nationellt perspektiv är strålsäkerheten godtagbar på flera områden. Antalet fall av hudcancer har dock ökat och minskad exponering av UV-strålning är avgörande för att minska antalet cancerfall.

Mål för kommunkoncernen bör handla om att säkerställa att det finns skugga i offentliga miljöer samt på skolgårdar för att skydda våra invånare mot skadlig solexponering. Det kan till exempel göras genom planering av byggnaders placering samt plantering av träd. Kommunen bedriver inte längre någon solarieverksamhet.

10.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Säker strålmiljö är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, [fungerande atmosfär](#), livskraftiga ekosystem, klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för [människors hälsa](#), trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

-

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

Barn- och utbildningsförvaltningen: förvaltningen vill fortsätta att fokusera på skugga på skolgårdar. Arbetet bör få ett bredare perspektiv och gå från att sätta upp solskydd på skolgårdarna till att arbeta med gröna miljöer och träd där klimatanpassningsperspektivet vävs in.

Kultur- och fritidsförvaltningen: målet om att avveckla kommunala solarier är uppnått och målet kan tas bort.

11. Grön handlingsplan

Regeringen gav ett uppdrag till Naturvårdsverket under 2015 att ta fram riktlinjer och en genomförandeplan avseende regionala handlingsplaner för grön infrastruktur. Länsstyrelsen i Jönköpings län har tagit fram en grön handlingsplan som innefattar bl a ekosystemtjänster, grön infrastruktur, friluftsliv och tätortsnära natur. Grön infrastruktur definieras som ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet. Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster från naturens ekosystem som bidrar till människans välbefinnande. Det handlar om vanliga produkter som spannmål, kaffebönor och träråvara samt tjänster som att rena vatten, reglera klimat och pollinera växter. Vi människor får nyttan antingen direkt, som när växter producerar syre. Eller genom en insats, som när vi bedriver jordbruk som ger livsmedel.

11.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att stärka och synliggöra de gröna värdena som grön infrastruktur och ekosystemtjänster i kommunen.
2. Målet är att alla ska ha tillgång till tätortsnära friluftsområden.
3. Vi ska beakta och värna alla skyddsvärda träd som finns inom kommunen i detaljplaneringen och vid byggnationer.
4. Vi ska ha en kommunövergripande grönstrukturplan som stärker de gröna värdena i kommunen.
5. Vi ska värna om våra tätortsnära kommunala marker som är värdefulla ur natur- eller friluftssynpunkt.

11.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Grön handlingsplan är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

GRÖN INFRASTRUKTUR OCH EKOSYSTEMTJÄNSTER

TÄTORTSNÄRA FRILUFTSLIV

SKYDDSVÄRDA TRÄD

GENOMFÖRANDE AV FYSISKA ÅTGÄRDER I GRÖNSTRUKTURPLANEN

KLIMATANPASSNING SOM VERKTYG I STADSPLANERINGEN (GRÖNSKA GER SVALKÅ)

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Mål för kommunkoncernen bör handla om att arbeta med att stärka den gröna infrastrukturen och ekosystemtjänsterna i kommunen. En grönstrukturplan med strategier och förslag på åtgärder finns framtagen men de föreslagna fysiska åtgärderna i grönstrukturplanen behöver genomföras. Kommunen kan sätta mål och utföra åtgärder på kommunal mark.

Inom detta område bör även mål sättas kring att kommunen ska värna om och utveckla våra tätortsnära marker som är värdefulla ur natur- eller friluftssynpunkt. Befolkningsökningen är stor i kommunen och väntas bli större fram till 2030. Värdefulla natur- och friluftsområden är en av anledningarna till att Vaggeryds kommun är en uppskattad kommun.

Exempel på projekt som pågår eller planeras är att tillgängliggöra en vandringsled runt Hjortsjön, skydda områdena ur ett friluftslivsperspektiv vid Friluftsgården i Vaggeryd, Bäckalyckan och Grönelund samt projektet Vattennära mötesplatser längs Lagan.

Arbetet med detta målområde är viktigt för en hållbar samhällsutveckling och bör vara ett fokusområde i det kommande miljöprogrammet.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Kommunen kan sprida grönstrukturplanen som kunskapsunderlag och initiera och uppmuntra samarbeten med externa aktörer för att förverkliga grönstrukturplanen ambitioner. Genom att skapa och bevara attraktiva gröna miljöer ger vi våra invånare försättningar till att bedriva friluftsliv och bidrar till en bättre folkhälsa.

11.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom området Grön handlingsplan är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, fungerande atmosfär, **livskraftiga ekosystem**, klimatsmart energi, god infrastruktur, **mat** och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för **människors hälsa**, trygghet och **sociala sammanhang**. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Grönstrukturplanen (<https://www.vaggeryd.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsutveckling-och-planering/gronstrukturplan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Kopplingar till medborgardialoger

I medborgardialogen som hölls inför arbetet med översiktsplanen framkom synpunkter från Åkers delområde att det är viktigt att utveckla de tätortsnära naturområdena så att fler kan nyttja dem och att det finns mer saker att göra och uppleva (t ex utegym, grillplats).

I Bondstorps delområde vill man utveckla befintliga naturområden såsom Ormanäset och Ekbacken. I dialogen "Min gröna plats" inför arbetet med grönstrukturplanen nämndes Ormanäset och badplatsen som värdefulla gröna miljöer.

I Svenarums delområde vill man utveckla det tätortsnära friluftslivet med bland annat utegym.

I Skillingaryds delområde framkom synpunkter på att få ett grönnare centrum och ett grönnare torg. Även utveckling av det tätortsnära friluftslivet, kopplat till badplatsen vid fågelforsdammen framkom. I dialogen "Min gröna plats" inför arbetet med grönstrukturplanen nämndes stråket kring Fågelforsdammen, Grönelund och Trolleberget som värdefulla gröna miljöer.

I Vaggeryds delområde framkom det synpunkter på att utveckla de gröna tätortsnära miljöerna kring friluftsgården, Hjortsjön, missionsparken, utemiljön vid torsbohusen samt att tillgängliggöra Lagan för båt och kanot. . I dialogen "Min gröna plats" inför arbetet med grönstrukturplanen nämndes många platser i Vaggeryds tätort som värdefulla gröna miljöer för friluftsliv. Bland området kring friluftsgården, området runt Hjortsjön och Lagan, Götarps hage, Östermoskogen och Bäckalyckan.

I dialogen "Min gröna plats" inför arbetet med grönstrukturplanen nämndes området kring Hoks golfbana och Hoks idrottsplats som värdefulla gröna miljöer. I Klevhult nämndes idrottsplatsen och promenadstråken öster om samhället fram.

Synpunkter från förvaltningar

Tekniska kontoret: Målet om att värna om våra tätortsnära friluftsområden är bra och kan stå kvar men även kommunstyrelsen behöver beakta målet i och med att planverksamheten ligger under kommunstyrelsen. Målen om ekosystemtjänster, grön och blå infrastruktur och biologisk mångfald är viktiga mål att fortsätta ha med och arbeta efter.

VSBo: VSBo har påbörjat arbetet med att arbeta med ekosystemtjänster och gröna miljöer. Tydligare mål kring detta med mer fokus på ekosystemtjänster för kommunala bolag, klimatanpassning samt gröna utemiljöer efterfrågas.

12. Miljömålet Myllrande våtmarker

12.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

1. Målet är att bibehålla ekologisk och vattenhushållande funktion i våtmarkerna.

2. Vi ska inte tillåta torvtäkter för mossar med höga natur- och/eller kulturvärden (klass 1 och 2 i våtmarksinventeringen). För mossar i klass 3 och 4 ska täkt undvikas om den inverkar menligt på väsentliga motstående intressen.

12.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Myllrande våtmarker är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

VÅTMARKERNAS EKOLOGISKA OCH VATTENHUSHÅLLANDE FUNKTION

TORVTÄKTER

VÅTMARKER SOM ÖVERSVÄMNINGSSKYDD

Interna mål/Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De interna och externa målen kring att bibehålla ekologisk och vattenhushållande funktion i våtmarkerna bör kvarstå. Kopplingar och förtydligande kan göras till vad som framkommit i grönstrukturplanen samt att lyfta in våtmarkernas värde ur ett klimatanpassningsperspektiv. Kommunen kan arbeta med de våtmarker som finns på kommunal mark men också vara samarbetspartner i olika naturvårdsprojekt. Ett exempel är ett planerat restaureringsprojekt vid Sörhultamossen strax öster om Bondstorp.

12.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Myllrande våtmarker är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, fungerande atmosfär, [livskraftiga ekosystem](#), klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Grönstrukturplanen (<https://www.vaggeryd.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsutveckling-och-planering/gronstrukturplan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

Miljö- och byggförvaltningen: målet kring torvtäkter är inte riktigt utformat som ett mål utan mer som ett ställningstagande. Det är inte kommunen som tillåter torvtäkter utan kommunen är endast remiss- och samrådsinstans så stycket behöver omformuleras. Förvaltningen vill att det framgår att vi inte ska ha torvtäkter i klass 1 och 2 mossar.

13. Miljömålet Levande skogar

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet ska nås inom en generation.

13.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att öka skötseln av skogar så att den biologiska mångfalden bevaras och den biologiska produktionen skyddas samt att ibland och lämna skogen orörd.
2. Vi ska i första hand sköta våra tätortsnära kommunägda skogar med avseende på rörligt friluftsliv genom ett hyggesfritt skogsbruk.
3. Vi ska öka andelen lövskog på kommunalt ägd skogsmark.

13.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Levande skogar är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

BIOLOGISK MÅNGFALD

RÖRLIGT FRILUFTSLIV OCH HYGGESFRITT SKOGSBRUK

ÖKA ANDELEN LÖVSKOG

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De interna målen kring kommunens skogar bör fokusera på att den biologiska mångfalden bevaras samtidigt som en skogsproduktion ska sker. Våra tätortsnära skogar är värdefulla områden för friluftslivet för många invånare och dessa bör värnas. Ökad andel lövskog i de tätortsnära områdena ökar attraktiviteten för möjligheten till friluftsliv.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De externa målen bör fokusera på invånarnas perspektiv och tillgång till skogar där friluftsliv kan bedrivas.

13.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Levande skogar är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, fungerande atmosfär, [livskraftiga ekosystem](#), klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för [människors hälsa](#), trygghet och [sociala sammanhang](#). Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Grönstrukturplanen (<https://www.vaggeryd.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsutveckling-och-planering/gronstrukturplan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Mål 12 - Hållbar produktion och konsumtion

Kopplingar till medborgardialoger

Vid medborgardialogen inför arbetet med översiktsplanen lyftes det i Åkers delområde att man ville utveckla en skolskog och uteklassrum.

Från Bondstorps delområde lyfts det också önskemål om skolskog.

Synpunkter från förvaltningar

Tekniska kontoret: Målet är svårt att arbeta efter då hyggesfritt skogsbruk är väldigt smalt nischat. Förvaltningen anser att målet bör formuleras om och istället samordnas med vad som anges i grönstrukturplanen. Målet om att öka andelen lövskog är bra och bör kvarstå. Det är dock ett långsiktigt arbete då skogen tar tid att ställa om.

14. Miljömålet Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

14.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att öka skötseln av odlings- och betesmark så att naturvärdena ökar.

2. Vi ska sträva efter att de kommunalt ägda betesmarkerna sköts av betande djur.

14.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Ett rikt odlingslandskap är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

NATURVÄRDEN PÅ ODLING- OCH BETESMARK

BETESDJUR

POLLINATÖRER

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De interna målen bör fokusera på de åker- och betesmarker som finns på kommunal mark. Där är det viktigt att de markerna sköts på ett sådant sätt som gynnar de natur- och kulturvärden som finns och att vi kan bidra till fortsatta öppna landskap. Målen bör även beakta det som framkommit i grönstrukturplanen.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

De externa målen bör fokusera på att vi som kommun på olika sätt bidrar till att landskapet hålls öppet genom samverkan och dialog med de gröna näringarna som finns inom kommunen.

14.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet ett rikt odlingslandskap är markerade med blå text.

Mål 1

Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, fungerande atmosfär, **livskraftiga ekosystem**, klimatsmart energi, god infrastruktur, **mat** och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Grönstrukturplanen (<https://www.vaggeryd.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsutveckling-och-planering/gronstrukturplan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Mål 2 - Ingen hunger

Kopplingar till medborgardialoger

Vid medborgardialogen som hölls inför arbetet med översiktsplanen framkom synpunkter från Byarums delområde att bygga hållbart och inte bebygga åkermark.

Även i Tofteryds delområde framkom synpunkter på att bygga på skogsmark istället för åkermark.

Synpunkter från förvaltningar

-

15. Miljömålet Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

15.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att säkerställa livskraftiga bestånd och naturmiljöer samt att människor har tillgång till god natur- och kulturmiljö.

2. Vi ska öka kunskapen om allemansrätten hos våra invånare.

15.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Ett rikt växt- och djurliv är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

LIVSKRAFTIGA BESTÅND OCH NATURMILJÖER

TILLGÅNG TILL NATUR- OCH KULTURMILJÖER

ALLEMANSRÄTTEN

BIOLOGISK MÅNGFALD

INVASIVA ARTER

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Målet om att säkra livskraftiga bestånd och naturmiljöer har vi inte arbetat med på ett strukturerat sätt. Grönstrukturplanen har tagits fram som ett kunskapsunderlag men det kvarstår att utföra en del av de åtgärder som föreslås för att komma vidare i arbetet. Invasiva arter är något som inte berörs i tidigare miljöprogram och är något som behöver föras in. Inom målområdet ett rikt växt- och djurliv har vi tidigare inte gjort många insatser och förslaget är att detta kan bli ett målområde att fokusera på i kommande miljöprogram.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Kommunen kan arbeta utåtriktat mot till exempel markägare eller föreningar/organisationer som arbetar med mark- och miljöfrågor. Det kan handla om kunskapsspridning eller samarbetsprojekt som gynnar den biologiska mångfalden, bekämpning av invasiva arter och information om allemansrätten. Kommunen kan också arbeta med frågan om tillgång till natur- och kulturmiljöer för våra invånare och besökare.

15.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom miljömålet Et rikt växt- och djurliv är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, fungerande atmosfär, [livskraftiga ekosystem](#), klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Grönstrukturplanen (<https://www.vaggeryd.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsutveckling-och-planering/gronstrukturplan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningarna

Tekniska kontoret: Arbetet finns kvar att utföra och målet bör kvarstå. Fler förvaltningar behöver samarbeta för att nå ut med budskapet.

Kultur- och fritidsförvaltningen: det finns arbete kvar att utföra kring att informera om allemansrätten och målet bör kvarstå.

16. Verksamhetsutveckling

16.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att utveckla miljö- och hållbarhetsfrågorna till att vara en naturlig del av företagens och organisationers ledning och styrning.
2. Vi ska arbeta för att förebygga avfallet i alla våra verksamheter och ha som mål att avfallsmängden ska minska med 10 % till år 2021 jämfört med 2017.
3. Vi ska minska användningen av engångsprodukter och ha som mål att minska förbrukningen med 10 % till år 2021 jämfört med 2017.
4. Vi ska minska användningen av engångsprodukter med fossilt ursprung och engångsmaterial i förnyelsebart material ska främjas.

16.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Verksamhetsutveckling är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

FÖREBYGGA AVFALL

MINSKA ENGÅNGSPRODUKTER

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Målen om att förebygga avfall och minska engångsprodukterna har varit svåra att mäta, då det är svårt att hitta bra siffror på detta. Ingen av förvaltningarna har kommit igång på ett strukturerat sätt med arbetet, men de flesta har gjort mindre insatser och till exempel bytt ut engångsmuggar. Att ha mål om att förebygga avfall är viktigt men kanske inte ska vara ett fokusområde kommande miljöprogram.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

-

16.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom området verksamhetsutveckling är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, fungerande atmosfär, livskraftiga ekosystem, klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för [människors hälsa](#), [trygghet](#) och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Jönköpings läns Klimat- och energistrategin

(<https://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/tjanster/publikationer/2019/201918-klimat--och-energistrategi-for-jonkopings-lan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

Barn- och utbildningsförvaltningen: arbetet kring att förebygga avfall och minska engångsprodukterna har inte kommit igång på förvaltningen och det har varit svårt att mäta. Förslag på att det istället formuleras som en text som ”tips till medarbetaren” där det framgår vad den enskilda medarbetaren kan bidra med. Till exempel att inte använda engångsmuggar eller att minska utskrifter och kopiering.

Socialförvaltningen: arbetet kring att förebygga avfall och minska engångsprodukterna har inte kommit igång på förvaltningen och det har varit svårt att mäta. Förvaltningen har gått igenom olika områden där utbyte av engångsprodukter kan göras men i många fall är man beroende av engångsprodukter (t ex skyddsmaterial). Frågan är om det lilla vi kan byta ut ger så stor miljöeffekt och om detta är ett mål vi ska fokusera på och prioritera framför annat miljöarbete.

Miljö- och byggförvaltningen: Det kan vara svårt att mäta målen om att förebygga avfall samt att minska engångsprodukterna. Innehållet i målen är dock viktiga och det bör tydligt framgå att alla ska följa avfallstrappan. Även minskningen av engångsprodukter är viktig, i de fall det går och att vi fortsätter att välja engångsprodukter med så låg miljöpåverkan som möjligt till en rimlig kostnad.

Tekniska kontoret: Det vore bra om det kunde tydliggöras ett mål kring avfall att arbeta mot, tre upplevs som för många. Det är ett bra förslag att tydliggöra i miljöprogrammet vad den enskilda medarbetaren kan bidra med, men att minska avfallet och engångsprodukterna har ett viktigt symbolvärde för oss som kommun både utåt och internt. Ett nytt målförslag är att fokusera på att ta hand om och återanvända jordmassor som blir över vid iordningställande av exploateringsområdet. Det bidrar till bättre resurshushållning och minskade transporter när man slipper flytta massorna.

Kultur- och fritidsförvaltningen: Gällande målen om avfall så har en del gjorts i förvaltningen, främst kring engångsprodukter som bytts ut eller där aktiva val har gjorts av den mest miljövänliga produkten. Det är ett viktigt symbolvärde i målen om att arbeta med avfall. Till exempel kan användandet av plast- eller pappersmuggar ge signaler om att i Vaggeryds kommun arbetar man inte med miljöfrågan.

VSBo: VSBo använder nästan inget engångsmaterial och producerar själva inget avfall. Den stora producenten av avfall är hyresgästerna där VSBo informerar mycket och ofta om vikten att källsortera.

17. Kommunikation och beteendeförändring

17.1. Befintliga mål i miljöprogrammet 2018-2021

1. Målet är att öka både den generella kunskapen om miljö- och hållbarhetsfrågor samt den specifika ämneskompetensen.
 2. Målet är att få till en beteendeförändring hos kommuninvånarna inom konsumtion och livsstil.
 3. Målet är att våra kommuninvånare ska göra fler hållbara resor.
-
4. Vi ska minska matsvinnet i våra verksamheter med 20 % till 2021 jämfört med de mätningar som utförts under 2017 och 2018.
 5. Vi ska nå ut med kommunens miljöarbete till allmänheten med fokus på målgruppen barn och unga.
 6. Vi ska utföra informationskampanjer om hållbar konsumtion och livsstil inom målgrupperna skola, föreningar och företag.
 7. Vi ska ta fram en digital, översiktlig och lättläst version av miljöprogrammet riktat till kommuninvånarna.

17.2 Nya och reviderade miljömål inför miljöprogrammet 2022-2025

Nyckelord inom området Kommunikation och beteendeförändring är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

ÖKAD KUNSKAP (KOMMUNIKATION OCH INFORMATION)

HÅLLBAR KONSUMTION OCH LIVSSTIL

MINSKA MATSVINNET

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Arbetet med att minska matsvinnet i våra verksamheter behöver fortsätta då mycket handlar om beteendeförändring hos både personal, barn, brukare och allmänheten. Delar av verksamheten ser ut att nå målet om att minska matsvinnet med 20 % till år 2021. Kommunkoncernen arbetar aktivt med att kommunicera och informera om miljö- och hållbarhetsfrågor både internt och till allmänheten. Inom dessa målområdet går arbetet bra men de behöver fortsatt vara med i kommande miljöprogram.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram)

Arbetet med att minska matsvinnet kan göras mer utåtriktat. Kommunen kan fortsätta att hitta sätt att informera och kommunicera både kommunens egna miljöarbete men också inspirera invånare och företag att göra fler hållbara och miljövänliga val.

17.3 Bakgrund och underlag för prioritering och ambitionsnivå

Kopplingar till Strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Arbetet med målen i miljöprogrammet bidrar till att uppfylla delar av kommunfullmäktiges övergripande mål. De delar som berörs inom området Kommunikation och beteendeförändring är markerade med blå text.

Mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, fungerande atmosfär, livskraftiga ekosystem, klimatsmart energi, god infrastruktur, **mat** och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för **människors hälsa**, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser. Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Kopplingar till andra styrdokument

Jönköpings läns Klimat- och energistrategin

(<https://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/tjanster/publikationer/2019/201918-klimat--och-energistrategi-for-jonkopings-lan.html>)

Kopplingar till Agenda 2030

Mål 12- Hållbar konsumtion och produktion

Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Kopplingar till medborgardialoger

-

Synpunkter från förvaltningar

Barn- och utbildningsförvaltningen: förvaltningen ser att man även under kommande 4 år behöver arbeta med att minska matsvinnet och vill ha fortsatta mål inom det området. Nya procentmål behöver inte sättas utan det gäller att hitta en stabil nivå över tid.

Socialförvaltningen: förvaltningen ser att man även under kommande 4 år behöver arbeta med att minska matsvinnet och vill ha fortsatta mål inom det området. Nya procentmål behöver inte sättas utan det gäller att hitta en stabil nivå över tid. Ett bra resultat har redan nåtts men kommande arbete behöver fokusera på arbetssätt och kompetensutveckling.

Miljö- och byggförvaltningen: Miljö- och byggförvaltningen arbetar dagligen med att öka den generella kunskapen i miljö- och hållbarhetsfrågor. Målet kan förtydligas att det är att öka kunskapen hos de vi är till för som målet avser.

VSBo: VSBo är en viktig kunskapsspridare av miljöfrågor då de når en stor del av våra invånare som är hyresgäster till VSBo. Målet om att sprida kunskap om miljöfrågor kan kvarstå.

Representanter från förvaltningar och bolag

Följande tjänstepersoner har lämnat synpunkter på innehållet i dokumentet:

VEAB: Rikard Larsson (VD), Anders Ericson (entreprenadchef), Peter Waldenström (fjärrvärmechef)

Kommunledningskontoret: Madeleine Larsson (hållbarhetsstrateg), Torbjörn Åkerblad (kanslichef), Camilla Wallin Kupferberg (verksamhetsutvecklare)

Barn- och utbildningsförvaltningen: Per-Erik Lorentzon (förvaltningschef), Ann-Margret Johansson (verksamhetschef förskolan), Sofia Larsson (miljösamordnare Bun), Eva Blomqvist (kökschef)

Socialförvaltningen: Lotta Damberg (förvaltningschef), Tomas Dalteg (stabschef), Maria Nordgren (myndighetschef), Liv Svensson (verksamhetschef ÄO/HS), Simon Björling (kostchef)

Miljö- och byggförvaltningen: Thomas Andersson (förvaltningschef), Johan Karlsson (miljösamordnare), Dörte Schuldt (miljöinspektör), Erik Engwall (miljö- och hälsoskyddsinspektör), Therese Olausson (miljöinspektör), Ylva Friheden (miljöinspektör)

Tekniska kontoret: Magnus Ljunggren (förvaltningschef), Hans Göransson (gata-parkchef), Teo Magnusson Bejving (VA-chef), Johan Henriksson (fastighetsingenjör), Monica Johansson Grönkvist (planeringsingenjör)

Kultur- och fritidsförvaltningen: David Norrfjärd (förvaltningschef), Kent-Åke Svensson (miljösamordnare), Åsa Storck (bibliotekschef)

VSBo: Satu Jonsson (VD), Lena Svensson (miljösamordnare)